

PROTOKÓŁ

z posiedzenia Komisji Założeń Planu w sprawie ustalenia założeń do sporządzenia Planu Urządzenia Lasu wraz z Programem Ochrony Przyrody i Prognozą Oddziaływania tego planu na środowisko dla Nadleśnictwa Skrwilno wg stanu na 1.01.2026 r.

Komisja Założeń Planu dla Nadleśnictwa Skrwilno zwołana została w dniu 16 października 2023 roku przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu.

W posiedzeniu Komisji udział wzięli:

Bartosz Pewniak	- Z-ca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej RDLP w Toruniu – przewodniczący
Marcin Polewczyk	- Gł. Spec. SL w Wydziale Urządzania Lasu DGLP
Krzysztof Obermüller	- Regionalny Inspektor Lasów Państwowych Mazurskiego Regionu Inspekcyjnego Lasów Państwowych
Tomasz Gnap	- Nadleśniczy Nadleśnictwa Skrwilno
Kornelia Leszczyńska-Deja	- Gł. Spec. w Wydziale Ochrony Przyrody Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
Małgorzata Wenda-Klajst	- St. Spec. w Wydziale Ochrony Przyrody Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
Izabela Waszak	- St. Spec. SL w ZOL w Gdańsku
Jan Frankowski	- Naczelnik Wydziału Zarządzania Zasobami Leśnymi RDLP w Toruniu
Maciej Kuss	- Naczelnik Wydziału Gospodarki Leśnej RDLP w Toruniu
Natalia Górską	- Gł. Spec. SL w Wydziale Ochrony Lasu RDLP w Toruniu
Mirosław Murawski	- Starostwo Powiatowe w Rypinie
Marta Chyczewska	- Skarbnik Gminy Tłuchowo
Marcin Czarnecki	- Z-ca Komendanta Powiatowego PSP w Rypinie
Paweł Cichacki	- Komendant Powiatowy Policji w Rypinie
Piotr Witkowski	- Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy
Radosław Wiśniewski	- Dyrektor Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Ziemi Dobrzyńskiej w Nadrożu
Arkadiusz Kukliński	- Polskie Towarzystwo Leśne Oddział w Gdańsku
Maria Palińska	- Włocławskie Centrum Edukacji Ekologicznej

Arkadiusz Fischer	- z-ca Nadleśniczego Nadleśnictwa Skrwilno
Monika Kolczyńska	- Gł. Księgowa Nadleśnictwa Skrwilno
Dariusz Gidaszewski	- Inżynier Nadzoru w Nadleśnictwie Skrwilno
Maciej Rygielski	- Inżynier Nadzoru w Nadleśnictwie Skrwilno
Marek Rutkowski	- Spec. SL ds. stanu posiadania w Nadleśnictwie Skrwilno
Tomasz Głowacki	- Spec. SL ds. pozyskania drewna w Nadleśnictwie Skrwilno
Jakub Łukaszewski	- Spec. SL ds. użytkowania lasu w Nadleśnictwie Skrwilno
Paweł Leszczyński	- Spec. SL ds. ochrony lasu, przyrody i geomatyki w Nadleśnictwie Skrwilno
Adam Kamiński	- Spec. SL ds. ochrony p.poż. w Nadleśnictwie Skrwilno
Sebastian Rygielski	- Spec. SL ds. hodowli lasu w Nadleśnictwie Skrwilno
Janusz Nosowicz	- St. Spec. SL ds. urządzania lasu w RDLP w Toruniu - protokolant

oraz zaproszeni członkowie Zespołu Lokalnej Współpracy:

Krzysztof Dąbkowski	- Wójt Gminy Tłuchowo
Andrzej Szychulski	- Wójt Gminy Lipno
Piotr Wojciechowski	- Burmistrz Miasta i Gminy Skępe

Przewodniczący pan Bartosz Pewniak przywitał obecnych na posiedzeniu Komisji Założeń Planu, przedstawił porządek spotkania oraz zapoznał z celem sporządzania, rangą i znaczeniem planu urządzenia lasu. Podkreślając rosnące znaczenie pozaprodukcyjnych funkcji lasów, przybliżył nowe zarządzenie nr 58 DGLP z dnia 05.07.2022r. w sprawie wprowadzenia wytycznych do zagospodarowania lasów o zwiększonej funkcji społecznej na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych. Zgodnie z tym zarządzeniem oraz wynikającymi z niego ustaleniami i wytycznymi dyrektora regionalnego LP w Toruniu, przed posiedzeniem KZP Dyrektor RDLP w Toruniu Decyzją nr 36/2023 z dnia 31.05.2023r., powołał Zespół Lokalnej Współpracy w Nadleśnictwie Skrwilno (dalej Zespół). Praca Zespołu będzie traktowana jako uzupełnienie obligatoryjnych konsultacji społecznych, wynikających z przepisów prawa w trakcie tworzenia projektu planu urządzenia lasu (dalej PUL). W myśl ww. zarządzenia nadleśniczy wyznaczył wstępnie strefy oddziaływania społecznego. Przewodniczący Bartosz Pewniak wyjaśnił, że strefy oddziaływania społecznego będą się różniły sposobem zagospodarowania, uwzględniającym główny cel ich powołania tj. zachowanie krajobrazu leśnego oraz spowolnienie następujących w nim zmian, przy zapewnieniu trwałości lasu. Komisja wstępnie zaakceptowała projekt tych obszarów, który w oparciu o konsultacje z powołanym Zespołem, po zakończeniu prac terenowych w ostatecznym kształcie zostanie przyjęty do projektu PUL.

Następnie przewodniczący komisji przekazał głos referentom i koreferentom.

Po przedstawieniu przez Nadleśniczego referatu głos zabrał Naczelnik Wydziału Zarządzania Zasobami Leśnymi pan Jan Frankowski. W koreferacie naczelnik skupił się na kwestiach rozbieżnych z referatem.

W czasie koreferatu na bieżąco w toku dyskusji ustosunkowywano się do poszczególnych punktów, przewidzianych w § 126 instrukcji urządzania lasu dotyczącego organizacji KZP.

W dyskusji zabrał głos Wójt Gminy Tłuchowo pan Krzysztof Dąbkowski. Podziękował nadleśnictwu za współpracę w wielu przedsięwzięciach jak np., budowa i modernizacja dróg, wspólne sadzenie lasu czy rozbudowa infrastruktury turystycznej. Zaznaczył, że obecnie istniejąca infrastruktura drogowa jest wystarczająca i wymaga jedynie bieżących napraw. Wyraził potrzebę sporządzenia opracowania turystycznego zagospodarowania lasu, uwzględniającego wykorzystanie pasa p.poż do utworzenia ścieżki rowerowej między Lipnem a Tłuchowem. Z uwagi na obecność chronionych owadów na przydrożnych wierzbach, np. pachnicy, zapytał czy jest możliwość usuwania gałęzi z takich wierzb. Z kolei nadleśniczy zwrócił uwagę na krajobrazotwórczy ich charakter, któremu podcinanie gałęzi szczególnie służy. Przedstawicielka RDOŚ poinformowała, że jeżeli jest potwierdzone występowanie pachnicy, to usuwanie gałęzi z takich drzew jest zakazane, bo narusza jej siedlisko. Przed wycięciem (nawet tylko gałęzi) należy sprawdzać występowanie gatunków chronionych.

Naczelnik Kuss zaproponował, aby w PUL był zapis o stosowaniu w domieszkach gatunków obcych np. daglezi czy dęba czerwonego. Według Marcina Polewczyka nie ma takiej potrzeby, gdyż w PUL nie projektuje się domieszek a jedynie gatunki główne jako TD. Natalia Górską podkreśliła, że ww. gatunki obce nie należą do inwazyjnych i mogą być zastosowane domieszkowo ale wyłącznie w lasach o dominującym kierunku gospodarczym.

Odnośnie potrzeby weryfikacji siedlisk przyrodniczych Komisja uznała, że weryfikację siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 nadleśnictwo powinno zlecić ze środków własnych (przewidzianych na ochronę przyrody), nie czekając na to, jak do problemu siedlisk przyrodniczych odniesie się nowa instrukcja urządzania lasu. Wykorzystać w tym celu należy elementy metodyki opracowanej w 2022 roku przez Wydział Ochrony Lasu RDLP w Toruniu, uzgodnionej z RDOŚ w Bydgoszczy (pismo ZO.720.10.2022 z dnia 29.09.2022r.).

Odnosząc się do problemu szkód od jemioli, przedstawicielka ZOL potwierdziła, że w Nadleśnictwie Skrwilno problem nie występuje ale zaleciła potrzebę zapisu o monitorowaniu drzewostanów pod kątem jej wystąpienia. Przewodniczący zaakceptował wniosek ZOL.

Odnosnie projektowania jesiona w składach gatunkowych upraw mimo nie wyeliminowaniu choroby zamierania, pani Izabela Waszak przytoczyła przykłady udanych upraw z jesionem w Nadleśnictwie Choczewo zaznaczając, że pozytywne efekty są wynikiem zastosowania sadzonek poddanych na szkółce zabiegom ochronnym oraz odpowiedniej pielęgnacji tych upraw, zapewniającej im przewiewność. Jesion przydrożny również wykazuje dobrą zdrowotność, co może być skutkiem wykaszania traw. Ostrzegając przed zbytnim optymizmem Dariusz Gidaszewski zaznaczył, że choroba jesiona wciąż jednak występuje a jednostkowe przykłady dobrej udatności mogą być przypadkowe lub tymczasowe. Izabela Waszak zgadzając się z tym stwierdziła, że nie oznacza to żeby zrezygnować z prób jego wprowadzania.

Przedstawicielka RDOŚ pani Małgorzata Wenda-Klajst zwróciła uwagę aby dla siedliska przyrodniczego 91EO usunąć ze składu Db.

Komisja uznała za zasadny wniosek Natalii Górskiej o potrzebie sporządzenia przez wykonawcę PUL wykazu gatunków inwazyjnych wg rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii i listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Polski, działań zaradczych oraz środków mających na celu przywrócenie naturalnego stanu ekosystemów (Dz.U. z 2022 r. poz. 2649), stwierdzonych podczas taksacji.

Propozycja nadleśnictwa obniżenia wieku rębności dla Olcz z 80 do 60 lat, spotkała się z dezaprobatą Natalii Górskiej, według której należy dążyć do ochrony siedlisk hydrogeniczných (zwłaszcza na glebach torfowych) między innymi poprzez odstąpienie lub przynajmniej ograniczenie użytkowania drzewostanów na tych siedliskach. Użytkowanie olsów na torfach degraduje jej zdaniem siedlisko. Nadleśniczy w obronie swojego stanowiska stwierdził, że skutkiem utrzymywanego przez wiele rewizji wieku rębności olszy czarnej na poziomie 80 lat, są liczne obecnie drzewostany olchowe V i starszych klas wieku. Zdaniem Dariusza Gidaszewskiego jakość techniczna takich olch jest niska a obniżenie wieku rębności pozwoliłoby uzyskanie lepszej jakości drewna, przy założeniu ograniczonego użytkowania. Pan Kukliński zwrócił uwagę, że wiek rębności nie ma wpływu na wielkość użytkowania, służy bowiem jedynie do wyliczania etatu. Zamykając temat, przewodniczący Bartosz Pewniak zalecił utrzymanie wieku rębności olchy na dotychczasowym poziomie 80 lat oraz aby w tabeli rodzaju i form rębni wg typów siedliskowych lasu podać tylko rodzaj rębni. Pani Górską wniosowała o zastosowanie na siedlisku OI i OIJ rębni złożonych jako zasadniczych w przypadku ich ewentualnego zastosowania.

W kwestii kryterium wiekowego dla starych drzewostanów, do nie planowania dla nich użytkowania rębego, przewodniczący Bartosz Pewniak zaproponował aby nie wskazywać

konkretnego wieku, powyżej którego nie należy projektować użytkowania i polecił dodać zapis w wytycznych do użytkowania rębnego - aby przy projektowaniu użytkowania rębnego kierować się fazą rozwojową, zgodnością z siedliskiem i aktualnym stanem zdrowotnym i sanitarnym drzewostanu a nie tylko wiekiem. Zalecił także ujęcie w projekcie PUL stref oddziaływania społecznego, ustalonych wstępnie oraz zaakceptowanych przez Zespół Lokalnej Współpracy.

Naczelnik Frankowski poinformował również o zawartym w koreferacie oraz udostępnionym wcześniej projekcie wniosku wystąpienia do RDOŚ, w sprawie uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania projektu PUL na środowisko, do którego KZP musi się odnieść. Przedstawicielka RDOŚ poinformowała o zapoznaniu się z projektem wniosku oraz że na tym etapie sporządzania PUL nie wnosi uwag.

Po zapoznaniu się z referatem i koreferatem w wyniku dyskusji ustalono:

Część A: Wytyczne w sprawie organizacji prac urzędniowych

A1. Prace siedliskowe

Typ siedliskowy lasu (TSL), stan siedliska (rozumiany jako stan TSL) oraz glebę (typ, podtyp, gatunek) należy opisywać w oparciu o obowiązujący operat glebowo-siedliskowy, sporządzony wg stanu na 01.01.2023 roku. Dla gruntów przejętych, nie ujętych w operacie glebowo-siedliskowym, wykonawca w ramach tej samej umowy wykona diagnozę oraz opis gleby i siedliska.

Kody siedlisk przyrodniczych, ich stan zachowania oraz powierzchnię, w opisie taksacyjnym (bazie Taksator) zamieszczać tylko dla siedlisk przyrodniczych opisanych w PO rezerwatów przyrody, PZO dla obszarów Natura 2000 oraz zweryfikowanych siedlisk przyrodniczych poza siedliskowymi obszarami Natura 2000.

Nadleśnictwo zleci weryfikację siedlisk przyrodniczych poza obszarem Natura 2000, zgodnie z metodyką opracowaną w 2022 roku przez Wydział Ochrony Lasu RDLP w Toruniu, uzgodnioną z RDOŚ w Bydgoszczy (pismo ZO.720.10.2022 z dnia 29.09.2022r.).

A2. Prace przygotowawcze

Wykonawca prac urzędniowych uwzględni oraz zaktualizuje dane dotyczące obszarów i obiektów chronionych. Aktualizację należy sporządzić w oparciu o obowiązujące akty prawne, informacje od RDOŚ w Bydgoszczy, nadleśnictwa oraz wyniki taksacji. RDLP przekaze Wykonawcy dokumentację przyrodniczą jaką otrzymała od RDOŚ w Bydgoszczy. Szczególną uwagę należy zwrócić przy ustalaniu powierzchni użytków ekologicznych. Z dniem 31.07.2021 r. weszło w życie Rozporządzenie Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii

w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz.U. z 2021 r. poz. 1390). Zgodnie z tym Rozporządzeniem do dnia 31 grudnia 2023 r. organy prowadzące ewidencję gruntów i budynków dostosują prowadzone bazy poprzez likwidację oznaczeń „E” – użytek ekologiczny. Wykonawca w uzgodnieniu z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Bydgoszczy dostosuje dane powierzchniowe użytków ekologicznych do danych prowadzonych przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody.

Komisja przyjęła wstępną wersję mapy przeglądowej obszarów chronionych i funkcji lasu przedstawioną przez nadleśnictwo, za wyjątkiem lasów ochronnych.

Komisja uznała potrzebę aktualizacji zasięgu lasów ochronnych, określonych w Zarządzeniu nr 52 MOŚZNiL z dnia 30.04.1996r. dla Nadleśnictwa Skrwilno. Wykonawca PUL po wykonanej taksacji, w uzgodnieniu z nadleśnictwem i RDLP w Toruniu sporządzi dokumentację do wystąpienia nadleśniczego do poszczególnych Rad Gmin, w sprawie zaopiniowania uznania za ochronne lasów na terenie Nadleśnictwa. RDLP w Toruniu złoży dokumentację do Dyrektora Generalnego LP, który wystąpi do ministra właściwego ds. środowiska z wnioskiem o uznanie lasów za ochronne, w oparciu o zaktualizowane dane urzędzeniowe. Opinie Rad Gmin dotyczące wnioskowanych lasów nadleśnictwo zobowiązane jest dostarczyć do RDLP w Toruniu do końca lipca 2025 roku.

Do gruntów czasowo wyłączonych z użytkowania głównego należy zaliczyć:

- lasy stanowiące ostoje zwierząt chronionych (całoroczne strefy ochrony)
- lasy w rezerwatach przyrody, dla których PO nie przewiduje pozyskania drewna
- uznane i zweryfikowane siedliska przyrodnicze, dla których PO, PZO oraz weryfikacja, nie przewidują żadnej formy pozyskania drewna (np. zweryfikowane siedliska przyrodnicze w stanie zachowania A)
- drzewostany cenne ze względów przyrodniczych, historycznych i/lub kulturowych oraz cechujące się dużą bioróżnorodnością wg wykazu przekazanego przez nadleśniczego w tym: ekosystemy referencyjne, otuliny cmentarzy i innych form kultu oraz wskazane przez Wykonawcę i pozytywnie zweryfikowane.

Wykonawca prac urzędzeniowych uwzględni oraz zaktualizuje informacje zebrane przez nadleśnictwo, dotyczące założeń polityki zagospodarowania przestrzennego oraz informacji dotyczących realizowanych oraz planowanych inwestycji o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym wymienionych w referacie.

98 % gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Skrwilno posiada księgi wieczyste. Grunty sporne (Tabela 1) występują w 13-stu wydzieleniach, na łącznej powierzchni 16,2692 ha.

Tab.1. Lista wydzieleni z gruntami spornymi

Lp.	Adres leśny	Rodzaj pow.	Gmina	Obręb ewidencyjny	Numer działki	Pow. działki (ha)
1	12-16-1-09-138 -t -00	D-STAN	Skępe	Rumunki Skępskie	2256	0,1139
2	12-16-1-09-79 -l -00	D-STAN	Skępe	Wólka	2052/11	0,4009
3	12-16-1-09-91 -d -00	D-STAN	Skępe	Wólka	587	3,0400
4	12-16-1-09-92 -l -00	D-STAN	Skępe	Wólka	259/2	0,2300
5	12-16-1-09-92 -l -00	D-STAN	Skępe	Wólka	261/1	0,2200
6	12-16-1-14-376 -r -00	R	Tłuchowo	Trzcianka	226	1,0000
7	12-16-1-14-376 -s -00	D-STAN	Tłuchowo	Trzcianka	226	3,6195
8	12-16-1-14-376 -t -00	D-STAN	Tłuchowo	Trzcianka	226	4,3189
9	12-16-2-03-158 -a -00	D-STAN	Skrwilno	Szczawno	3157/2	0,4712
10	12-16-2-04-233 -j -00	D-STAN	Rypin	Zakrocz	3014/2	0,1967
11	12-16-3-06-113 -r -00	D-STAN	Skępe	Likiec	146	0,8600
12	12-16-3-06-119 -n -00	D-STAN	Skępe	Likiec	309	0,9100
13	12-16-3-06-121 -n -00	D-STAN	Skępe	Wólka	2322/16	0,8881
RAZEM						16,2692

A3. Formy przekazania baz danych

Plan urządzenia lasu zostanie wykonany wg stanu na 1 stycznia 2026 roku. Pracami urzędniowymi objęte zostaną grunty ujęte na kopiach dokumentów ewidencyjnych zgodnych z aktualnym rejestrem gruntów nadleśnictwa. Protokolarne przekazanie wykonawcy projektu planu wszystkich niezbędnych danych z zakresu ewidencji gruntów oraz zaktualizowanego stanu lasu odbędzie się w drodze importu danych opisowych i danych geometrycznych (tzw. geobazy) z bazy SILP-LAS do programu TAKSATOR, zgodnie z Zarządzeniem nr 13 DGLP z dnia 20.03.2007r. oraz „Instrukcją przenoszenia informacji pomiędzy PUL i bazą LAS Nadleśnictwa” rekomendowaną do stosowania pismem DGLP z dnia 26.05.2014r. (zn. spr. ZU-7019-28/14), niezwłocznie po wykonaniu aktualizacji bazy SILP LAS i LMN za 2023 rok, tj. do końca marca 2024r. Geobaza zawierać będzie aktualne, zweryfikowane przez nadleśnictwo dane ewidencyjne.

Ze względu na niezbędny czas dla wykonawcy PUL na zamknięcie i rozliczenie powierzchni wg stanu na 01.01.2026 rok, nadleśnictwo wstrzyma obrót gruntami w okresie 1.07-31.12.2025r.

Grunty przejęte po tym terminie np. w wyniku pierwokupu, nie będą ujęte w PUL a do bazy SILP zostaną wprowadzone już w roku 2026 w ramach aktualizacji.

Rozbieżności pomiędzy otrzymanymi danymi ewidencyjnymi gruntów nadleśnictwa a stanem faktycznym na gruncie, będą na bieżąco zgłaszane nadleśniczemu w formie wykazu

rozbieżności, bezpośrednio po wykonaniu taksacji. Usunięcie rozbieżności wykonać należy do czasu odbioru prac terenowych.

A4. Korekta podziału powierzchniowego oraz oznaczenie granic oddziałów

Numeracja oddziałów pozostanie bez zmian. Grunty nowo przejęte należy włączać do sąsiadujących oddziałów. W razie konieczności utworzenia nowego oddziału, należy go nazwać tak jak oddział sąsiedni z dodaniem dużej litery alfabetu.

Wykonawca w maksymalnym stopniu zachowa aktualną numerację oraz podział wyłączeń taksacyjnych (granic wydzieleń), zwłaszcza we wszystkich prawnie chronionych obszarach jak rezerwaty, użytki ekologiczne, strefy ochrony gatunkowej i siedliska przyrodnicze będące przedmiotem ochrony.

Wykonawca w czasie taksacji zinwentaryzuje słupki oddziałowe i naniesie je na mapę przeglądową, z podziałem na: istniejące, brak, przewrócone.

Podczas prac taksacyjnych nie należy łączyć z innymi lub dzielić, wydzielenia posiadające wartość księgową. Wyłączenia z wartością księgową (Tabela 2) stanowią powinny osobne wydzielenia.

Tab.2. Lista wydzieleń z wartością księgową

I.p.	Województwo (kod)	Powiat (kod)	Gmina (kod)	Obręb ewidencyjny (kod)	Działka ewidencyjna (nr)	Powierzchnia ewidencyjna (ha)	Wartość	Data określenia wartości (aktu notarialnego)
1	04	02	082	0010	281/4	0,6400	22 727,63	09.12.21
2	04	02	092	0006	7192/5	7,3778	379 855,00	01.08.18
3	04	02	092	0006	7192/5	0,4800	24 713,00	01.08.18
4	04	02	092	0006	7192/5	0,4200	21 624,00	01.08.18
5	04	02	092	0006	7195/1	6,0142	36 615,00	01.08.18
6	04	02	092	0006	7195/1	0,6100	3 713,00	01.08.18
7	04	02	092	0006	7195/1	0,9000	5 480,00	01.08.18
8	04	08	032	0013	123	0,7500	29 826,10	10.11.22
9	04	08	032	0013	123	0,2900	11 532,76	10.11.22
10	04	08	075	0003	637	3,7751	92 889,64	30.12.21
11	04	08	075	0003	637	0,0600	1562,47	30.12.21
12	04	08	075	0003	639	2,0998	51 667,41	30.12.21
13	04	08	075	0003	639	0,0600	1 504,65	30.12.21
14	04	08	075	0003	639	0,0600	1 504,66	30.12.21
15	04	08	075	0006	276	1,8700	49 720,71	06.12.22
16	04	08	075	0006	277	8,2000	218 026,66	06.12.22
17	04	08	075	0012	2	3,6800	130 541,70	10.11.22
18	04	08	075	0012	2	0,0200	709,47	10.11.22
19	04	08	075	0012	4	0,0500	1 773,66	10.11.22
20	04	08	075	0016	218	1,3200	36 931,14	11.02.21
21	04	08	075	0016	220	1,2900	36 091,79	11.02.21
22	04	08	075	0016	226	0,4600	12 869,94	11.02.21
23	04	08	075	0016	229	0,5400	15 108,19	11.02.21

24	04	08	075	0018	213/11	3,9500	83 322,29	10.03.21
25	04	08	075	0018	213/11	0,1152	2 430,06	10.03.21
26	04	08	075	0020	1028	1,6600	64 268,43	28.12.22
27	04	08	075	0020	170	0,4943	10 727,37	07.08.20
28	04	08	075	0020	234/2	1,1961	41 263,92	03.02.23
29	04	08	075	0020	42	2,0600	54 067,45	18.05.22
30	04	08	075	0020	42	0,0700	1 837,24	18.05.22
31	04	08	082	0006	88/3	5,1370	96 771,74	18.02.22
32	04	08	092	0009	336/4	3,8000	52 893,59	23.10.20
33	04	08	092	0009	336/4	0,0300	417,85	23.10.20
34	04	08	092	0009	336/4	2,7400	38 139,26	23.10.20
35	04	08	092	0009	343/3	2,2600	83 383,60	23.10.20
36	04	12	032	0008	34/2	5,1664	196 801,92	03.04.23
37	04	12	032	0010	517	1,1400	33 019,03	10.02.22
38	04	12	032	0010	542/5	2,1900	63 515,30	10.02.22
39	04	12	042	0010	10/1	0,1500	4 713,69	04.04.23
40	04	12	042	0010	10/1	5,3300	167 492,30	04.04.23
41	04	12	042	0010	10/1	0,6100	19 168,91	04.04.23
42	04	12	042	0028	27	0,4500	8 160,18	06.10.22
43	04	12	042	0028	27	0,1300	2 357,38	06.10.22
44	04	12	042	0028	27	2,4100	43 702,27	06.10.22
45	04	12	042	0028	33	1,5200	27 563,26	06.10.22
46	04	12	052	0022	23	1,4702	21 621,00	13.01.21
RAZEM						85,0461	2304626,62	

A5. Oznaczenia niewyraźnych granic wyłączeń oraz ujmowanie w PUL gruntów stanowiących współwłasność.

Przebieg wydzieleń taksacyjnych o mało wyraźnych granicach oznaczyć na wylotach i skrzyżowaniach „obrączkami” oraz znakami kierunkowymi wykonanymi ośnikiem na korze lub farbą (spray) w przypadku cienkiej kory.

Na terenie Nadleśnictwa Skrwilno grunty we współwłasności nie występują.

A6. Wykorzystanie zdjęć lotniczych

Wykonawca prac urządzeniowych wykorzysta najnowsze ortofotomapy oraz pozostałe dane z bazy BDOT otrzymane od RDLP w Toruniu. Materiały i dane w postaci zdjęć lotniczych i numerycznego modelu terenu winny być przez Wykonawcę wykorzystane na etapie prac przygotowawczych, jako baza wyjściowa do weryfikacji terenowej, głównie takich elementów jak: granice wydzieleń leśnych i pnsw oraz przebieg obiektów liniowych.

A7. Ujmowanie cech drzewostanów.

Cechy drzewostanów należy opisać dla poszczególnych wydzieleń zgodnie z §26 IUL, jeżeli są wystarczająco udokumentowane oraz uzgadniać z nadleśnictwem na etapie prac terenowych i końcowo po ich zakończeniu. Szczególną uwagę wykonawca zwróci na następujące cechy:

- pochodzenie z odnowienia sztucznego lub naturalnego (dla całego lub części pododdziału)
- uprawy i młodniki po rębni złożonej,
- drzewostany z zalesień porolnych
- drzewostany wyżywicowane,
- drzewostany odroślowe,
- projektowane rezerwaty,
- ostoje zwierząt chronionych
- otuliny wyłączonych drzewostanów nasiennych, plantacji nasiennych, szkółek, rezerwatów,
- WDN
- GDN
- uprawa pochodna i blok upraw pochodnych

A8. Zastosowanie jednostek kontrolnych

Nie projektować jednostek kontrolnych.

A9. Priorytety dotyczące przebudowy drzewostanów.

Zgodnie z § 40 pkt.6 i 7 instrukcji u.l. drzewostany kwalifikujące się do przebudowy grupować następująco:

A- Drzewostany do pilnej przebudowy pełnej, rozpoczynanej przy zastosowaniu użytkowania rębego w I 10-leciu;

B- Drzewostany do stopniowej przebudowy pełnej, rozpoczynanej w I 10-leciu bez użytkowania rębego, z wykorzystaniem odnowień wyprzedzających rębnię przewidzianą w następnym 10-leciu oraz odpowiednich trzebieży przekształceniowych;

C- Drzewostany do przebudowy częściowej w ramach cięć pielęgnacyjnych.

Do grupy A w pierwszej kolejności zaliczać drzewostany:

- sosnowe i świerkowe w trzecim stopniu zgodności z TD oraz obcego pochodzenia;
- od II klasy wieku, trwale uszkodzone (ponad 50% uszkodzeń), zwłaszcza od wiatru.

Do grupy B w pierwszej kolejności zaliczać drzewostany:

- o składzie gatunkowym niezgodnym z TD, które nie osiągnęły jeszcze wieku rębności
- uszkodzone od wiatru z projektowaną lub zainicjowaną już przebudową, wymagającą jej kontynuacji cięciami przedrębnymi i pracami odnowieniowymi (podsadzeniami)
- iglaste, w których występują z dużym udziałem w niższych warstwach gatunki liściaste takie jak Db, Bk czy Jw.

Do grupy C należy zaliczać osłabione, przerzedzone drzewostany IIb i IIIa klasy wieku, w drugim i trzecim stopniu zgodności z TD, projektując wprowadzanie podsadzeń produkcyjnych,

Wykaz drzewostanów (wraz z ich powierzchnią) zaproponowanych do przebudowy wykonawca uzgodni z nadleśnictwem w trakcie prac terenowych i przedstawi do akceptacji podczas odbioru prac terenowych.

A10. Zwiększenie powierzchni do odnowienia w KO i KDO z tytułu uszkodzeń podczas cięć rębnych

W drzewostanach w KO i KDO po wykonanych cięciach uprzętających za wyjątkiem rębni IIIAU, należy przyjąć zwiększenie powierzchni odnowień z tytułu przewidywanych uszkodzeń o 10% .

A11. Dodatkowy pomiar drewna martwego

Inwentaryzację drewna martwego na powierzchniach próbnych kołowych, wykonać zgodnie z § 62 IUL na co 10-tej powierzchni próbnej.

A12. Sporządzenie i wydruk map gospodarczych, gospodarczo-przeładowych i przeładowych oraz mapy sytuacyjnej.

Mapy gospodarcze, gospodarczo-przeładowe, przeładowe i sytuacyjne sporządzić na bazie LMN zgodnie ze standardem LMN. Zakres tematyczny map, szczegóły sytuacyjne zamieszczone na mapach, sposoby ich prezentowania jak również zakres obiektów obligatoryjnych, wykonać zgodnie z „Instrukcją techniczną sporządzania i wydruku map leśnych”, stanowiącą część III „Instrukcji urządzania lasu”.

Na wszystkich mapach należy drukować kasowniki dla wszystkich elementów liniowych.

Mapy gospodarcze wykonać wg dotychczasowego podziału na arkusze map gospodarczych w skali 1:5000 w formacie A1 w teczках. Mapy gospodarczo-przeładowe leśnictw wykonać w skali 1:10000. Mapy przeładowe wykonać w skali 1:20000 wg obrębów a mapy sytuacyjne w skali 1:50000.

Dla PAD 3 mapy ochrony p.poż. w skali 1:25000 dla całego nadleśnictwa.

Mapy przeznaczone dla nadleśnictwa wg IUL

1. Mapy przeładowe:

- drzewostanów (po 5 egz. na każdy obręb, w tym po 3 egz, zafoliowane i podklejone na płótnie)
- siedlisk leśnych typu siedliskowe lasu (po 1 egz. na każdy obręb)
- cięć rębnych (po 5 egz. na każdy obręb, w tym po 3 egz, zafoliowane i podklejone na płótnie)
- obszarów chronionych i funkcji lasu (po 2 egz. na każdy obręb)
- ochrony przeciwpożarowej (po 2 egz. na każdy obręb)
- gospodarki łowieckiej (po 1 egz. na każdy obręb)
- ochrony lasu (po 2 egz. na każdy obręb)
- zagospodarowania rekreacyjnego (po 2 egz. na każdy obręb)
- walorów przyrodniczo-kulturowych (po 2 egz. na każdy obręb)

- nasiennictwa i selekcji (po 2 egz. na każdy obręb)
- z podziałem na arkusze map gospodarczych w kolorze (po 1 egz. na każdy obręb)
- słupków oddziałowych z podziałem na: istniejące, brak, przewrócone (po 1 egz. na każdy obręb).

- „czyste” (po 5 egz. na każdy obręb)

Mapy podklejone w 3-ch futerałach (po 2 mapy w futerałach).

2. Mapy gospodarczo-przeładowe dla każdego leśnictwa (w twardym futerałach formatu A4 lub A5):

- drzewostanów i projektowanych cięć (15 leśnictw po 1 egz. podklejonym na płótnie i zalaminowanym),

- siedlisk typy siedliskowe lasu (15 leśnictw po 1 egz. podklejonym na płótnie i zalaminowanym)

- walorów przyrodniczo-kulturowych oraz obszarów chronionych i funkcji lasu (15 leśnictw po 2 egz. – leśnictwo i biuro nadleśnictwa - nie podklejona)

- zagospodarowania rekreacyjnego (15 leśnictw po 1 egz. nie podklejona)

- „czyste” (15 leśnictw po 3 egz./l-ctwo)

3. Mapy gospodarcze z naniesionymi i opisanymi działkami zrębowymi z wykazu cięć oraz użytkami:

- wg arkuszy (po 1 egz.) w formacie A1, w sztywnej teczce

4. Mapa sytuacyjna:

- obszaru w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa (3 egz.)

- obszaru w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa z nadaną kolorystyką dla poszczególnych leśnictw (1 egz.)

- obszaru w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa z podziałem na leśnictwa, czarno-biała (10 egz.)

- obszaru w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa z nadaną kolorystyką dla poszczególnych gmin (1 egz.)

- sytuacyjno-przeładowa obszarów chronionych i funkcji lasu (3 egz.)

- sytuacyjno-przeładowa walorów przyrodniczo-kulturowych (3 egz.)

- sytuacyjno-przeładowa dróg udostępnionych do ruchu (3 egz.)

Wszystkie mapy tematyczne oprócz wersji analogowej, wykonać również w wersji cyfrowej w formacie PDF na nośniku elektronicznym

Mapy przeznaczone dla RDLP w Toruniu:

1. Mapy przeładowe - jak dla nadleśnictwa, tylko nie podklejone, po 1 egz. na każdy dawny obręb

2. Mapy gospodarcze – jak dla nadleśnictwa.
3. Mapy sytuacyjne – jak dla nadleśnictwa w 1 egz.

Wszystkie mapy tematyczne oprócz wersji analogowej, wykonać również w wersji cyfrowej w formacie PDF, na nośniku elektronicznym.

Mapy przeznaczone dla DGLP :

Tylko w wersji cyfrowej w formacie PDF .

A13. Podział na obręby i leśnictwa

Utrzymać dotychczasowy podział na obręby leśne. Według stanu na 01.01.2023 r. podział administracyjny Nadleśnictwa Skrwilno przedstawia się następująco:

12-16-1 – Obręb Skepe

- 12-16-1-08 - Leśnictwo Kamienica;
- 12-16-1-09 – Leśnictwo Koziółek;
- 12-16-1-10 – Leśnictwo Głębozec;
- 12-16-1-11 – Leśnictwo Karnkowo;
- 12-16-1-12 – Leśnictwo Huta;
- 12-16-1-13 – Leśnictwo Podole;
- 12-16-1-14 – Leśnictwo Jasień;
- 12-16-1-15 – Leśnictwo Wielgie;

12-16-2 – Obręb Skrwilno

- 12-16-2-01 – Leśnictwo Brodniczka;
- 12-16-2-01 – Leśnictwo Płociczno;
- 12-16-2-01 – Leśnictwo Okalewo;
- 12-16-2-01 – Leśnictwo Kłušno;

12-16-3 – Obręb Urszulewo

- 12-16-3-05 – Leśnictwo Urszulewo;
- 12-16-3-06 – Leśnictwo Sosnowo;
- 12-16-3-07 – Leśnictwo Ugoszcz;

Nadleśnictwo planuje następujące zmiany w podziale leśnictw:

Tabela 3. Projektowane przez nadleśnictwo korekty granic leśnictw.

Obwód nr	Obwód nazwa	Leśnictwo nr	Leśnictwo nazwa	Pow. aktualna	Oddział (+)	Oddział (-)	Pow po zmianach
1	Skepe	8	Kamienica	1600,45		34, 35, 36, 37, 38	1396,03
1	Skepe	9	Koziółek	1500,83		142, 143, 170, 196	1409,62
1	Skepe	10	Karnkowo	929,81	34, 35, 36, 37, 38, 142, 143		1156,34
1	Skepe	11	Głębozec	1173,87			1173,87
1	Skepe	12	Huta	1239,54			1239,54

1	Skępe	13	Podole	1037,51	170, 196	1106,61
1	Skępe	14	Jasień	1277,33		1277,33
1	Skępe	15	Wielgie	1320,82		1320,82
2	Skrwilno	1	Brodniczka	1110,61		1110,61
2	Skrwilno	2	Płociczno	1511,92		1511,92
2	Skrwilno	3	Okalewo	1467,20		1467,20
2	Skrwilno	4	Kłuśno	1294,24		1294,24
3	Urszulewo	5	Urszulewo	1526,43		1526,43
3	Urszulewo	6	Sosnowo	1699,24		1699,24
3	Urszulewo	7	Ugoszcz	1524,74		1524,74
Razem Nadleśnictwo Skrwilno				20214,54		20214,54

A14. Definicja obszarów zagrożonych uporczywym występowaniem szkód

Wykonawca PUL zgodnie z §39 IUL dokona podczas taksacji oceny stopnia uszkodzenia drzewostanów i zamieści ją w opisie taksacyjnym podając jej rodzaj. Komisja nie widzi potrzeby wyznaczania obszarów zagrożonych uporczywym występowaniem szkód.

A15. Terminy i sposoby kontroli oraz odbioru prac urządzeniowych

Kontrola i odbiór prac urządzeniowych będą przeprowadzone zgodnie z obowiązującym Zarządzeniem nr 63/2002 DGLP z dnia 13.08.2002 r. i obejmować będą:

- bieżące konsultacje taksatora z leśniczym
- cykliczne (wg potrzeb) konsultacje wykonawcy z kadrą nadleśnictwa
- kontrole terenowe prac wykonanych w jednym miesiącu najwyżej dwóch, po przekazaniu przez wykonawcę protokołu zaawansowania i odbioru robót z wyszczególnionymi wykonanymi pracami (pracownik RDLP właściwy do spraw urządzania lasu, ewentualnie przedstawiciel nadleśnictwa),
- szczegółowy odbiór opisów taksacyjnych po zakończeniu prac terenowych (taksator, leśniczy, inżynier nadzoru),
- analizę próbných wydruków opisów taksacyjnych (nadleśnictwo),
- analizę planu użytków rębnych (RDLP, nadleśnictwo),
- komisyjny odbiór założonych powierzchni próbných pomiaru miąższości (wykonawca, RDLP, nadleśnictwo),
- odbiór prac terenowych urządzania lasu - podsumowanie (wykonawca, RDLP, nadleśnictwo).

Protokółarnym uzgodnieniom podlegać będą:

- powierzchnie leśne nie zalesione (halizny, płazowiny, zręby zaległe)
- drzewostany do przebudowy
- zręby i odnowienia 10 roku aktualnego PUL i 1 roku nowego PUL
- grunty ujęte w wykazie rozbieżności

- uzgodnienia opisów taksacyjnych (na bazie wydruków) osobno dla leśnictwa.

W celu wykonania kontroli bazy Taksator na bazie szkoleniowej SILP (po dokonanych kontrolach przez RDLP), przekazanie przez RDLP bazy Taksator do nadleśnictwa nastąpi w terminie maksymalnie do 15 grudnia 2025 roku.

A16. Formy oprawy opisów taksacyjnych i map, w tym map dodatkowych oraz prezentowanie programu ochrony przyrody, a także ewentualnej ekspertyzy docelowej sieci dróg leśnych oraz prognozy ekonomicznej z uwzględnieniem danych wrażliwych

Wykonawca planu urządzenia lasu wykona wydruki i oprawę opisów taksacyjnych dla nadleśnictwa, RDLP i poszczególnych leśnictw.

Aktualizację „Programu ochrony przyrody” sporządzić jako odrębny tom. W celu ochrony danych wrażliwych dotyczących szczegółowej lokalizacji stanowisk roślin i zwierząt chronionych wraz ze strefami ich ochrony, proponuje się wykonanie POP bez danych wrażliwych. Dane te sporządzić w odrębnym opracowaniu w miękkiej oprawie, jako załącznik do planu urządzenia lasu – „POP-lokalizacja chronionych gatunków roślin i zwierząt”, w 3-ch egzemplarzach (Nadleśnictwo, RDLP w Toruniu, RDOŚ w Bydgoszczy).

Wykazy projektowanych zadań gospodarczych sporządzić w osobnym opracowaniu dla nadleśnictwa o nazwie „Wykazy zagospodarowania lasu” zawierające: wykaz projektowanych cięć rębnych (wzór nr 6), wykaz projektowanych cięć przedrębnych, wykaz drzewostanów do przebudowy (wzór nr 3), wykaz drzewostanów w KO (wzór nr 4), wykaz drzewostanów w KDO (wzór nr 5).

Opis ogólny nadleśnictwa (elaborat), operaty dla leśniczych, „Wykazy zagospodarowania lasu”, Program ochrony przyrody i opisy taksacyjne, wykonać oprócz formy analogowej również w formie cyfrowej (w formacie PDF, XLS, DOC). Formy analogowe – za wyjątkiem prognozy, oprawić w twarde oprawy.

Wyciągi z POP zamieszczone w operacie dla leśniczych (np. w formie tabelarycznej wg wydzielen) powinny zawierać informacje dotyczące danego leśnictwa w zakresie wylistowania form ochrony przyrody (powierzchniowych i punktowych), siedlisk przyrodniczych, obiektów historyczno-kulturowych wraz z podaniem projektowanych w nich zabiegów gospodarczych i zaleceń ochronnych.

Mapy gospodarczo-przeładowe dla leśniczych, w twardym futerale formatu A4 lub A5 dla każdego leśnictwa.

Mapy przeładowe drzewostanów i cięć w wersjach zafoliowanych, w twardym futerale formatu A4 lub A5.

Prognozę oddziaływania na środowisko wykonać w formie analogowej w miękkiej oprawie oraz w wersji cyfrowej w formacie PDF.

Wykonawca planu u.l. wykorzysta sporządzony zgodnie z zarządzeniem nr 28 DGLP z dnia 27.04.2018r., „Projekt docelowej sieci drogowej Nadleśnictwa Skrwilno”, stanowiący podstawę do określenia kierunkowych potrzeb w zakresie infrastruktury drogowej w nadleśnictwie (§ 108 ust. 1 pkt 1 IUL). Zgodnie z ww. zarządzeniem dane o charakterze przestrzennym znajdujące się w DSD stanowią dane źródłowe wewnętrzne do Standardu Leśnej Mapy Numerycznej. W związku z czym Wykonawca projektu PUL przyjmie przebieg oraz szerokość dróg z DSD. Różnice w przebiegu dróg wchodzących w skład DSD, stwierdzone podczas taksacji Wykonawca projektu PUL zgłosi Nadleśniczemu, który podejmie decyzję o ich ewentualnej korekcie w ramach prac nad projektem planu urządzenia lasu.

Ekspertyzy ekonomicznej w formie szczegółowej prognozy spodziewanego wyniku ekonomicznego gospodarki leśnej nie sporządzać.

A17. Sporządzenie dodatkowej tabeli XXII dla gatunków chronionych, nieobjętych obszarem Natura 2000

Nie sporządzać tabeli XXII dla gatunków chronionych, nieobjętych obszarem Natura 2000.

A18. Ustalenia dotyczące postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000 oraz innych spraw organizacyjnych

W prognozie oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko (POOŚ), wykonawca uwzględni wszystkie informacje dotyczące zwłaszcza stanu przedmiotów ochrony oraz zadań ochronnych zawartych w istniejących planach ochrony rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych oraz istniejących PZO dla obszarów Natura 2000. Zawarte w nich zadania ochronne należy uwzględnić we wskazaniach gospodarczych opisów taksacyjnych oraz opisać w POP. Dyrektor RDLP w Toruniu wystąpił do RDOŚ w Bydgoszczy o udostępnienie danych przyrodniczych (w tym danych przestrzennych) dotyczących obszarów chronionych. Otrzymane dane przekazane zostaną wykonawcy PUL do wykorzystania.

Część B : Założenia do planu urządzenia lasu

B1. Obszary chronione i funkcje lasu

Obszary chronione na terenie Nadleśnictwa Skrwilno zgodnie z danymi nadleśnictwa:

1. Rezerwaty przyrody

- „Mszar Płociczno” (182,39 ha w zarządzie n-ctwa)
- „Okalewo” (5,28 ha w zarządzie n-ctwa)
- „Torfowisko Mieleńskie” (11,49 ha w zarządzie n-ctwa)
- „Przełom Mieni” (13,26 ha w zarządzie n-ctwa)
- „Stary Zagaj” (130,50 ha w zarządzie n-ctwa)

2. Parki Krajobrazowe

- „Górznieńsko-Lidzbarski” (1652,79 ha w zarządzie n-ctwa)

3. Obszary Chronionego Krajobrazu

- „Przyrzecze Skrwy Prawej” (10,57 ha w zarządzie n-ctwa)
- „Dolina Drwęcy” (5,83 ha w zarządzie n-ctwa)
- „Drumlina Zbójneńska” (4,81 ha w zarządzie n-ctwa)
- „Jezioro Skępskie” (4144,38 ha w zarządzie n-ctwa)
- „Źródła Skrwy” (1130,04 ha w zarządzie n-ctwa)

4. Obszary Natura 2000

- „Mszar Płociczno” PLH 040035 – (181,81 ha w zarządzie n-ctwa)
- „Torfowisko Mieleńskie” PLH 040018 - (51,76 ha w zarządzie n-ctwa)
- „Stary Zagaj” PLH 040038 - (279,42 ha w zarządzie n-ctwa)

5. Zespoły Przyrodniczo-Krajobrazowe

- „Jezioro Piaseczyńskie” (68,87 ha w zarządzie n-ctwa)

6. Strefy ochrony całorocznej i okresowej ptaków

- bielik (4 szt. razem 119,65 ha w zarządzie n-ctwa)
- bocian czarny (4 szt. razem 151,08 ha w zarządzie n-ctwa)

7. Pomniki przyrody – 27 szt. w tym: 24 szt. pojedyncze drzewa, 3 szt. grupy drzew,

Ze względu na dominujące funkcje lasu, do celów planowania urządzeniowego należy przyjąć podział na trzy główne grupy lasów:

I. Lasy rezerwatowe – obejmujące grunty rezerwatów przyrody

II. Lasy ochronne – zgodnie z wytycznymi pkt. A.2 wg nowej Decyzji MKiŚ

III. Lasy gospodarcze- pozostałe lasy

B2. Typy siedliskowe lasu oraz ich ewentualne uzupełnienie o rozpoznane leśne siedliska przyrodnicze

Typy siedliskowe lasu przyjąć na podstawie operatu glebowo-siedliskowego opracowanego wg stanu na 01.01.2023r.

Dla wszystkich siedlisk przyrodniczych w rezerwatach, siedliskowych obszarach Natura 2000 oraz pozytywnie zweryfikowanych poza Naturą 2000, w opisie taksacyjnym w polu „Siedlisko przyrodnicze”, należy zamieszczać kody tych siedlisk, ich stan zachowania oraz powierzchnię w wydzieleniu. Stan zachowania należy podawać wg uproszczonej metodyki GIOŚ a nie wg leśnej A, B, C.

B3. Typy drzewostanów (TD) o kierunku ochronnym lub gospodarczym

Typy drzewostanów o dominującym kierunku gospodarczym oraz orientacyjny skład gatunkowy upraw wg tabeli nr 4.

Tabela 4. Typy drzewostanów o dominującym kierunku gospodarczym:

TSL (pow. w ha wg PUL)	TD	Orientacyjny skład odnowień w [%]
Bśw (1122)	So	So 80 – 90%, Brz i inne 10 – 20%
Bw (1)	Św - So	So 60%, Św 30%, Brz i inne 10%
BMśw (10557)	So (-)	So 80%, Db i inne 20%
	Db – So # (+)	So 70%, Db 20%, Bk i inne 10%
	Bk – So (*)	So 70%, Bk 20%, Db i inne 10%
BMw (915)	Db - So	So 70%, Db 20%, Św i inne 10%
	Św – So ^	So 60%, Św 30%, Db i inne 10%
	So - Św – Brz #	Brz 50%, Św 20%, So 20%, Dbs i inne 10%
BMb (44)	So - Brz	Brz 60%, So 30%, Św i inne 10%
LMśw (2489)	Db – So (-)	So 50-60%, Db 20-30%, Bk i inne 10-20%
	So – Db (+)	Db 50%, So 30%, Bk i inne 20%
	Bk - So - Db (*) (+)	So 50%, Bk 30%, Db i inne 20%
	Brz - Św – Db # (+)	Db 40%, Św 30%, Brz 20%, So i inne 10%
	Bk – So (*)	So 50-60%, Bk 20-30%, Db i inne 10-20%
LMw (1259)	Brz – Ol #	Ol 60%, Brzom 30%, Dbs i inne 10%
	Św - Brz – Ol # ^	Ol 40%, Brzom 30%, Św 20%, So i inne 10%
	So – Db (+)	Dbs 50%, So 30%, Św i inne 20%
LMb (42)	Ol - Brz	Brzom 70%, Ol i inne 30%
Lśw (1082)	Db – Bk (*)	Bk 50%, Dbs 30%, Gb i inne 20%
	Db (+)	Db 80%, Gb 10%, Lp i inne 10%
	Jw, -Lp-Db !	Dbs 50%, Lp 20%, Jw. 20%, Kl i inne 10%
	Lp – Gb - Db	Db 50%, Gb 30%, Lp i inne 20%
Lw (166)	Js – Db	Dbs 70%, Js 20%, Wz i inne 10%
	Db	Db 80%, Wz, Oś, Ol i inne 20%

		Ol-Db #	Db 60%, Ol 20%, Jw i inne 20%
		Ol #	Ol 90%, Brz i inne 10%
Ol	(880)	Ol	Ol 90%, Brz i inne 10%
OlJ	(128)	Js – Ol #	Ol 60%, Js 20%, Wz i inne 20%
Ll	(13)	Ol - Db	Db 60%, Ol i inne 40%

- wariant silnie świeży i/lub bardziej wilgotny oraz odwodnione siedliska bagienne

^ - z panującym lub współpanującym Św, w dobrym stanie zdrowotnym

! – grąd zboczowy

(+) - wariant mocniejszy (na piaszczystych glebach zwięzłych, głębokich lub gliniasto-piaszczystych)

(-) - wariant słabszy na glebach oligotroficznymi (gleby piaszczyste płytkie, luźne)

(*) – siedliska w fazie regradacji lub/i z istniejącym Bk w składzie

Ze względu na występujący proces zamierania jesionu dopuszczalna jest zmiana składów gatunkowych upraw na siedlisku Lw, OLJ i LŁ. Gatunkami wypełniającymi przestrzeń po jesionie winny być głównie: jawor, olsza czarna, dąb szypułkowy i wiąz szypułkowy.

Typy drzewostanów o kierunku ochronnym oraz orientacyjne składy gatunkowe upraw dla cennych siedlisk przyrodniczych wg PO, PZO lub wg poniższej tabeli 5:

Tabela 5. Typy drzewostanów o kierunku ochronnym:

Lp.	Siedlisko przyrodnicze	Kod	TSL	Typ drzewostanu	Orientacyjny skład gatunkowy
1.	Brzezina bagienna	91DO-1	BMb	So-Brzom	Brzom 60%, So 30%, Św i inne 10%
2.	Sosnowy bór bagienny	91DO-2	Bb	Brzom-So	So80%, Brzom, Św 20%,
3.	Ols torfowcowy	91DO	LMb	Brzom-OL	Ol 60%, Brzom 30%, Św i inne 10%
4.	Śródładowe kwaśne dąbrowy	9190	BMśw	So-Db	Dbb 60% So 30% Brz i inne 10%
			LMśw	Db	Db 80%, So i inne 20%
5.	Grąd subkontynentalny	9170-2	LMśw	Lp-Gb-Db	Db 50%, Gb 20%, Lp 20%, So i inne 10%
			Lśw	Gb-Lp-Db	Db 40%, Lp 30%, Gb 20%, Jw, i inne 10%
			LMw	Lp-Gb-Db	Db 40%, Gb 20%, Lp 20%, Jw i inne 20%
			Lw	Gb-Db	Db 60%, Gb 20, Jw i inne 20%
6.	Łęgi dębowo – wiązowo – jesionowe	91F0	OlJ 2)	Wz-Ol	Ol 70%, Wz 20%, Js i inne 10%
			Lł, Lw 1)	Js-Wz-Db	Db 30% Wz 20%, Js 20% Jw, Db, Brz i inne 30%
7.	Łęgi olszowe, olszowo – jesionowe i jesionowe	91E0	Lł	Ol-Js	Js 50% Ol 30%, Wz, Jw i inne 20%
			OlJ	Js-Ol	Ol 40% Js 30% Jw, Db, Wz, Brz i inne 30%
8.	Łęgi wiązowo-jesionowe	91F0	Lw	Db-Wz-Js	Js 30% Wz 30% Db 20%, Ol, Jw i inne 20%
			OlJ	Wz-Ol-Js	Js 30%, Ol 30%, Wz 20% Jw, Db, Brz i inne 20%

1) – na glebach mineralnych (np. CZms, MRw)

2) – na glebach organicznych i organiczno-mineralnych (np. MRm, Mgy)

B4. Wieki rębności

Zgodnie z zarządzeniem nr 36 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 19 maja 2004 roku przyjąć następujące wieki rębności:

Tabela 6. Wieki rębności

Rodzaj/Gatunek	Wiek rębności
Db, Js,	150
Bk, Lp, Gb, Kl, Jw., Wz	130
So, Md	100
Św, Ol	80
Brz	70
Olodr, Ak,	60
Oś	50
Tp, Olsz, Wb, Sob	40

Przeciętne wieki rębności ustalone zostały głównie w celu obliczenia etatów wg dojrzałości i nie muszą być zgodne z wiekiem dojrzałości rębnej ustalonym indywidualnie dla każdego drzewostanu. Przyjąć następujący sposób ustalania wieków dojrzałości rębnej:

- dla drzewostanów, dla których określa się dwucyfrową jakość hodowlaną wiek dojrzałości rębnej utożsamia się z przeciętnym wiekiem rębności określonym dla gatunku panującego,
- dla drzewostanów starszych lub zakwalifikowanych do przebudowy, dla których określa się jednocyfrową jakość techniczną wiek dojrzałości rębnej określony zostanie indywidualnie dla każdego drzewostanu zgodnie z kryteriami podanymi w § 83 pkt 6 instrukcji urządzania lasu.

B5. Podział na gospodarstwa

Przyjąć następujący podział na gospodarstwa:

- Gospodarstwo specjalne (S);
- Gospodarstwo wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O);
- Gospodarstwo wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (G).

Na potrzeby obliczenia etatów cząstkowych w gospodarstwie wielofunkcyjnych lasów gospodarczych, wyodrębnić obszary kwalifikujące się do jednego sposobu zagospodarowania:

- zrębowy sposób zagospodarowania (GZ), na siedliskach Bśw, BMśw (z TD-So), BMw, Ol
- przerębowo-zrębowy sposób zagospodarowania (GPZ), na pozostałych siedliskach

W skład **gospodarstwa specjalnego** zaliczyć:

- rezerwaty wraz z otulinami,
- lasy glebochronne położone na stokach, na stromych zboczach jarów o nachyleniu powyżej 45°,
- wyłączone drzewostany nasienne i drzewostany zachowawcze (wg. danych nadleśnictwa),

- wydzielenia o wyjątkowym znaczeniu kulturowym i religijnym,
- drzewostany na siedliskach BMb, LMb, Lł.
- lasy w strefach ochrony ostoi zwierząt objętych ochroną gatunkową (wg. danych nadleśnictwa),
- lasy na terenach i w pobliżu miejsc rekreacji i szczególnej penetracji przez ludność, spełniające definicję lasów o zwiększonej funkcji społecznej, uzgodnione w ramach Zespołów Lokalnej Współpracy (wg. danych nadleśnictwa)
- lasy o szczególnych walorach przyrodniczych (zgodnie z wykazem nadleśniczego), w tym: leśne siedliska przyrodnicze, otuliny miejsc pamięci.
- lasy o szczególnym znaczeniu dla obronności państwa – rezerwa na pniu
- lasy na gruntach spornych

W skład **gospodarstwa wielofunkcyjnych lasów ochronnych** wejdą wszystkie lasy ochronne wg nowej decyzji z wyjątkiem zaliczonych do gospodarstwa specjalnego.

W skład **gospodarstwa wielofunkcyjnych lasów gospodarczych** wejdą wszystkie lasy pozostałe.

B6. Wytyczne w sprawie cięć rębnych

Przyjąć następujące rodzaje rębni według poszczególnych typów siedliskowych lasu wg poniższej Tabeli 7:

Tabela 7. Rodzaje rębni i okresy odnowienia

Typ siedliskowy lasu	Rodzaj i forma rębni		Nawrót cięć lub okres odnowienia	
	zasadnicza	dopuszczalna		
Bśw	I	II, V	I b, c II, V	4 - 5 lat 15-30 lat
BMb, LMb, Lł	Nie projektować użytkowania rębno			
BMśw	I (za wyjątkiem Ia) ^ III *	II IV, V !	I b, c IIIa IIb IVd, Va,b,	4 - 5 lat 8 - 15 lat 10 - 20 lat 30-50 lat
BMw	I (za wyjątkiem Ia),	III IV, V !	I b, I c IIIa IVd, Va,b,	4 – 5 lat 8 - 15 lat 30 - 50 lat
LMśw	III	II, IV, V !	III a III b, II b IVd, Va,b,	10-15 lat 10-20 lat 30-50 lat
LMw	III	II, IV, V !	III a III b, II b IVd, Va,b,	8-15 lat 10-20 lat 30-50 lat
Lśw	II	III + IV, V !	II d, II b, III a III b IVd, Va,b,	15-20 lat 10-15 lat 30-50 lat
Lw	II, IV	III V !	IIa, II d, III b IVd, Va,b,	15-20 lat 10-20 lat 30-50 lat
Oł	I (za wyjątkiem Ia)	V	I b, I c	4 - 5 lat

Typ siedliskowy lasu	Rodzaj i forma rębni		Nawrót cięć lub okres odnowienia
	zasadnicza	dopuszczalna	
	IV		IV, V a, b 30 - 50 lat
OIJ	II	I (za wyjątkiem Ia) #, III, IV	

* - mocniejsze odmiany

^ - słabsze odmiany

+ - drzewostany sosnowe do przebudowy

- obumierające drzewostany jesionowe

! - RbIVd i Va,b zwłaszcza w strefach intensywnego oddziaływania społecznego

Podczas prac projektowych przyjąć następujące zasady użytkowania rębego:

- szerokość działki manipulacyjnej projektowanych zrębów zupełnych nie powinna przekraczać 60 m, a ich powierzchnia 4 ha. W przypadkach nietypowych wystarczy zachowanie jednego z tych parametrów. Przy projektowaniu rębni III szerokość działki manipulacyjnej powinna być wystarczająca do założenia poprawnie usytuowanych gniazd (gniazda nie mogą być założone w pasie 25 m od zbiorników wodnych i cieków);
- utrzymanie dotychczasowego podziału na ostępy oraz kierunki cięć tak jak w poprzednim planie urządzenia lasu,
- dopuszczenie do projektowania cięć rębnych na 2 pasach manipulacyjnych w 10-leciu przy zachowaniu nawrotów cięć przy cięciach zupełnych i częściowych uprzątających,
- użytkowanie rębne w gospodarstwie specjalnym wynikać będzie ze stwierdzonych na gruncie potrzeb hodowlanych,
- przy projektowaniu użytkowania rębego kierować się fazą rozwojową, zgodnością z siedliskiem i aktualnym stanem zdrowotnym i sanitarnym drzewostanu a nie tylko wiekiem.
- projektując użytkowanie rębne należy mieć na uwadze, aby w tabelach klas wieku kolejnych rewizji PUL zapewnić stabilny udział drzewostanów wszystkich klas wieku (zwłaszcza VII i starszych).
- wykaz projektowanych cięć rębnych wykonać na I 10-lecie z podziałem na działki zrębowe bez podziału na lata gospodarcze,
- w blokach drzewostanów jednowiekowych i jednogatunkowych zaprojektować wręby,
- w celu przyspieszenia procesu odnowienia w ostępach, w których występują zakłócenia ładu przestrzenno-czasowego należy wykonać cięcia w ramach tzw. ostępów przejściowych,
- dla każdej pozycji rębnej projektować maksymalnie 95% masy wg indywidualnych potrzeb, zastosowanej rębni oraz uwzględnienia powierzchni ewentualnego ekotonu, z myślą o pozostawianiu co najmniej 5% masy w formie przestojów, z wyłączeniem bloków upraw pochodnych. Dopuszcza się nie pozostawiania fragmentów starodrzewu w przypadku zagrożenia trwałości lasu i bezpieczeństwa ludzi, a także na powierzchniach zrębów mniejszych niż 1 ha,
- nie tworzyć osobnych wydzieleń wzdłuż głównych dróg i linii kolejowych, jako stref ekotonowych,

- strefy ekotonowe należy tworzyć w sąsiedztwie rzek, strumyków i cieków wodnych (uwzględnionych na hydroportalu), źródlisk, bagien, miejsc pamięci i kultu religijnego oraz wokół drzew matecznych. W przypadku, gdy projektowana RbI i/lub gniazdowa dotyczy całego pododdziału oraz zachodzi potrzeba utworzenia ekotonu, należy wydzielić część powierzchni manipulacyjnej położonej w pasie 25 m od linii brzegowej i nie włączać jej do powierzchni działki zrębowej (na mapie cięć rębnych działka zrębowa nie może dochodzić do linii brzegowej). Po wykonaniu rębni ekoton pozostanie w wydzieleniu jako kępa.
- w drzewostanach na siedlisku BMb, LMb, OI3 i LI nie projektować użytkowania.
- na siedliskach OI 1-2 na glebach organicznych i organiczno-mineralnych, zgodnie z wytycznymi RDLP w Toruniu dotyczącymi pozyskiwania drewna na siedliskach hydrogenicznych (pismo: ZO.720.13.2022 z dnia 21.07.2022r.) nie projektować użytkowania rębego na niewielkich (np. do ok.2 ha) powierzchniach tych siedlisk, położonych wśród siedlisk świeżych. Na większych powierzchniach projektowanie użytkowania rębego jest możliwe pod warunkiem zastosowania zrębów złożonych lub RbIc (rzadziej RbIb) o stosunkowo niewielkich powierzchniach do odnowienia, gwarantujących nie pogorszenie stanu siedliska oraz zminimalizowanie negatywnego wpływu na zmiany poziomu wód gruntowych.
- w drzewostanach na siedliskach lasowych (LMśw, Lśw, Lw), na niewielkich powierzchniach (do 2 ha) oraz o wydłużonych kształtach, można zaprojektować rębnię zupełną (Ib, Ic).
- zgodnie z zarządzeniem nr 58 DGLP z dnia 05.07.2022r. w sprawie „Wytycznych do zagospodarowania lasów o zwiększonej funkcji społecznej na gruntach w zarządzie LP”, w strefach intensywnego oddziaływania społecznego – obligatoryjnie a w strefach zrównoważonego oddziaływania społecznego – fakultatywnie (wg potrzeb), zagospodarowanie lasu w zakresie sposobu użytkowania, należy projektować wg ww. wytycznych z zastosowaniem rębni stopniowych (IVd udoskonalona) lub przerębowych (Va i Vb), z długim lub bardzo długim okresem odnowienia. Strefy oddziaływania społecznego wniesić na mapę zagospodarowania turystycznego.
- wokół osiedli położonych przy lesie, do minimum ograniczyć użytkowanie rębnią zupełną na rzecz rębni złożonych – szczegółową lokalizację „lasów przyosiedlowych” i zastosowanej formy rębni uzgadniać z nadleśnictwem na etapie prac terenowych.

Gotowy, wcześniej uzgodniony z nadleśnictwem oraz z RDLP, plan cięć użytków rębnych wraz z mapami cięć wykonawca przedłoży na Naradzie Techniczno-Gospodarczej (NTG). Zaakceptowany na NTG etat masowy użytków rębnych stanowić będzie maksymalną, zatwierdzoną przez Ministra właściwego ds. środowiska wielkość pozyskania w okresie obowiązywania PUL, bez możliwości kompensacji z szacunkową określonym rozmiarem użytków przedrębnych.

B7. Szczegółowe wytyczne w sprawie sporządzenia „Wykazu drzewostanów kwalifikujących się do przebudowy”

Zgodnie z wytycznymi przedstawionymi w pkt. A9 niniejszego protokołu.

B8. Wytyczne w sprawie pielęgnowania lasu, w tym cięć pielęgnacyjnych

W trakcie prac terenowych w drzewostanach nie objętych użytkowaniem rębnym, w zależności od stadium rozwojowego określić rodzaj zabiegu: CP, CP/TW, TW, TP. Do określenia rodzaju zabiegu należy przyjąć stadium rozwojowe drzewostanu, a nie jego wiek. Dwa nawroty cięć pielęgnacyjnych (CP/TW) należy ograniczyć do drzewostanów na przełomie I i II klasy wieku, liściastych i mieszanych oraz w dynamicznie przyrastających drzewostanach sosnowych na siedliskach lasowych, a także w przypadku stwierdzenia na gruncie drzewostanu zaniedbanego pielęgnacyjnie.

W zdrowych drzewostanach (zwłaszcza V i starszych klas wieku) o niższym zadrzewieniu i równomiernym zwarcu, nie wymagających ze względów hodowlanych cięć pielęgnacyjnych, można odstąpić od projektowania TP. Wykaz takich drzewostanów uzgodniony będzie z nadleśnictwem i przedstawiony zostanie w trakcie odbioru prac terenowych i zatwierdzony na NTG.

Nie projektować cięć pielęgnacyjnych w drzewostanach na terenach podmokłych oraz trudno dostępnych np. strome stoki czy skarpy.

Nie projektować czyszczeń późnych z masą (CPP).

Etat cięć użytkowania przedrębego w wymiarze powierzchniowym, będący sumą powierzchni drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębego we wskazaniach gospodarczych opisu taksacyjnego -**jeden nawrót**- jest wielkością obligatoryjną, która przyjęta zostanie na posiedzeniu NTG. Orientacyjny etat cięć użytkowania przedrębego w wymiarze masowym określony zostanie również na posiedzeniu NTG.

B9. Wytyczne w sprawie hodowli lasu

Typy drzewostanów o dominującym kierunku gospodarczym oraz orientacyjne składy odnowień przyjąć zgodnie z tabelą 4 w pkt B3 protokołu. Typy drzewostanów o kierunku ochronnym oraz orientacyjne składy gatunkowe upraw dla siedlisk przyrodniczych przyjąć zgodnie z zapisami w PO, PZO lub tabeli 5 w pkt. B3 protokołu.

Wszystkie zabiegi hodowlane dla istniejących upraw i młodników oraz istniejących halizn, zrębów, płazowin, młodników po rębniach złożonych i KDO, należy projektować wg aktualnych potrzeb hodowlanych, na powierzchni zredukowanej do rzeczywistych potrzeb (bez pow. pnsw), w jednym nawrocie oraz zapisywać w opisach taksacyjnych. W opisie taksacyjnym dla istniejących halizn, zrębów, płazowin, młodników po rębniach złożonych i

KDO projektować „ODN” i „PIEL” a dla istniejących upraw jeden z zabiegów pielęgnacyjnych „PIEL” lub „CW”:

W tabeli XVIII powierzchnia ww. wskazań hodowlanych będzie wyszczególniona zbiorczo wg tsl, jako podsumowanie zadań hodowlanych zawartych w opisach taksacyjnych, stanowiących hodowlane zadania obligatoryjne.

Do podsadzeń zaplanować w szczególności drzewostany o składzie gatunkowym częściowo zgodnym z przyjętym dla niego typem drzewostanu, na gruntach porolnych (bez względu na stopień zgodności), o niepełnym zwarciu, osłabione, zasadniczo w IIb i IIIa klasie wieku oraz wszystkie drzewostany zaliczone do przebudowy typu B i C.

Nie projektować wprowadzania podszytów.

Dolesienia luk projektować w uzasadnionych ekologicznie i gospodarczo przypadkach, dla powierzchni od 0,10 ha.

W odniesieniu do upraw projektowanych nie planować szczegółowo powierzchni ich pielęgnowania (nie zapisywać w opisach taksacyjnych) a orientacyjną ich wielkość ujmować globalnie w opisie ogólnym (elaboracie) i podsumowaniu tabeli XVIII. Pod tabelą XVIII, w dodanym wierszu należy podać zbiorczo czynności hodowlane dla upraw projektowanych w wysokościach ustalonych na KZP. Łączna powierzchnia tych zadań będzie podstawą wypełnienia części hodowlanej wniosku o zatwierdzenie (wzór nr 8) w zakresie zadań określonych kierunkowo (fakultatywnych), jak: projektowane odnowienia, zalesienia, podsadzenia, dolesienia, uzupełnienia, poprawki czy melioracje agrotechniczne.

Powierzchnię projektowanych odnowień przyjąć w wysokości 80% planowanych na 10-lecie zrębów (zręby wykonane w pierwszych ośmiu latach planu). Powierzchnię pielęgnacji upraw projektowanych – tylko jako PIEL - przyjąć w wysokości 50% planowanej do odnowienia powierzchni zrębów projektowanych. Poprawki i uzupełnienia w projektowanych odnowieniach należy przyjąć w wysokości 10% planowanej do odnowienia powierzchni zrębów projektowanych. Melioracje agrotechniczne dla upraw projektowanych, zaplanować dla wszystkich powierzchni projektowanych odnowień (80% powierzchni projektowanych na 10-lecie zrębów).

Ewentualne zalesienia gruntów porolnych (wskazówka ODN-POR) zapisywać dla wydzieleń w przypadku, gdy istnieje MPZP i grunt jest w nim przeznaczony jako „Lasy”. Gdy brak MPZP – uzyskania decyzji właściwego Wójta o warunkach zabudowy na zmianę przeznaczenia gruntu realizowaną przez zalesienie.

Stosownie do treści Zarządzenia Nr 58/2012 DGLP z dn. 31.08.2012 r. w sprawie zaleceń w zakresie uznawania, ewidencjonowania i oceny odnowień naturalnych, Wykonawca sporządzi wykaz wszystkich opisanych w trakcie prac UL powierzchni

z odnowieniem naturalnym. Wykaz ten powinien być zaprezentowany podczas obrad NTG, zamieszczony w opisie ogólnym i wykorzystany do monitoringu odnowień naturalnych w Nadleśnictwie. Zgodnie z wytycznymi RDLP w Toruniu dotyczącymi urozmaicenia składu gatunkowego upraw i preferowania odnowień naturalnych w warunkach zmian klimatycznych (pismo: ZG.7010.7.2022 z dnia 26.05.2022r.) należy m.in. zwrócić szczególną uwagę przy ustalaniu składu gatunkowego upraw i uwzględniać w składzie uprawy istniejące odnowienia naturalne o odpowiedniej jakości hodowlanej (zwłaszcza Bk i Jw).

Na obligatoryjną powierzchnię pielęgnowania lasu składać się będą **jednokrotne zabiegi** (bez nawrotów) pielęgnowania zainwentaryzowanych upraw (w tym upraw po rębni złożonej), zrębów, halizn, płazowin i młodników po rębni złożonej (**PIEL lub CW**), pielęgnowania zainwentaryzowanych młodników (CP) oraz trzebieże (TW i TP). Powierzchnia ta, podlegająca zatwierdzeniu wynikać będzie z tabeli XVII i XVIII oraz równa będzie powierzchni wynikającej z podsumowania odpowiednich zadań pielęgnacyjnych opisów taksacyjnych.

B10. Wytyczne w sprawie ogólnej ochrony lasu oraz ochrony przeciwpożarowej

Kierunkowe zadania dotyczące ogólnej ochrony lasu zostaną omówione w opisie ogólnym planu urządzenia lasu na podstawie danych dostarczonych przez nadleśnictwo, ZOL oraz zebranych podczas taksacji leśnej (uszkodzenia drzewostanów wg §39 IUL), zgodnie z §101 instrukcji urządzania lasu. Podczas taksacji należy szczególną uwagę zwrócić na inwentaryzację szkód od: owadów (szkodniki pierwotne i wtórne), grzybów (huba korzeni, opieńka miodowa), zwierzyny (zgryzanie i spałowanie przez jelenie, daniele i sarny), czynników klimatycznych (wiatru, suszy i przymrozków), pożarów oraz zakłóceń stosunków wodnych. Zakłócenia stosunków wodnych jako przyczynę uszkodzeń, należy definiować głównie w oparciu o informację z operatu glebowo-siedliskowego, dotyczącą stanu siedliska leśnego: Z1d – zniekształcony, odwodniony, Z3a – przekształcony, odwodniony.

Wykonawca projektu PUL sporządzi wykaz obcych gatunków inwazyjnych ujętych w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii i listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Polski, działań zaradczych oraz środków mających na celu przywrócenie naturalnego stanu ekosystemów (Dz.U. z 2022 r. poz. 2649), stwierdzonych podczas taksacji.

Na mapie ochrony lasu w uzgodnieniu z nadleśnictwem oprócz elementów obligatoryjnych przewidzianych IUL część I §102 oraz część III, nanieść miejsca wywieszania pułapek feromonowych do odłowu samców brudnicy mniszki w ilości ustalonej przez nadleśniczego, powierzchni monitoringu SPO, miejsca stosowania metody ogniskowo-kompleksowej ochrony lasu.

Kierunkowe wytyczne z zakresu ochrony przeciwpożarowej zostaną omówione w opisie ogólnym planu urządzenia lasu zgodnie z §103 instrukcji urządzania lasu. Na podstawie analizy stanu zagrożenia pożarowego w ubiegłym okresie gospodarczym zostanie określona kategoria zagrożenia pożarowego nadleśnictwa. Wykonawca p.u.l. wykona weryfikację pasów przeciwpożarowych przy drogach publicznych, torach kolejowych, parkingach i zakładach przemysłowych oraz dokona analizy istniejącej infrastruktury p.poż. (dojazdy pożarowe, punkty czerpania wody) w zakresie potrzeb wynikających z określonej kategorii zagrożenia pożarowego oraz planowanego rozwoju infrastruktury drogowej.

Na wykonawcy planu będzie spoczywał obowiązek uzgodnienia zagadnień dotyczących ochrony przeciwpożarowej z Komendantem Wojewódzkim PSP.

Na mapie przeglądowej ochrony przeciwpożarowej muszą się znaleźć następujące elementy (istniejące i projektowane): siedziby nadleśnictwa i leśnictw, kategoria zagrożenia pożarowego, pasy ppoż., bazy sprzętu pożarowego, drzewostany potencjalnie narażonych na pożary, siedziby straży pożarnych: PSP i OSP, wieże i maszty obserwacyjne z koordynatami, punkty alarmowo-dyspozycyjne, punkty telefoniczne, lokalizacja radiostacji, ośrodki wypoczynkowe, strefy oddziaływania społecznego i objęte programem „Zanocuj w lesie”, lądowiska, przejazdy przez tory kolejowe, przepusty, mosty, wiadukty, istniejące i projektowane punkty czerpania wody, hydranty, miejsca postoju pojazdów, parkingi, istniejące i projektowane dojazdy pożarowe wraz z ich oznakowaniem, granice (leśnictw, powiatów, gmin), drogi (utwardzone, gruntowe), ciekі, tory kolejowe.

Wykonawca uwzględni nowe punkty czerpania wody podane w Tabeli 8.

Tabela 8. Nowe ujęcia poboru wody

Leśnictwo	Sosnowo	Wielgie	Jasień
Oddz.	85h	283f	369i
Nr PCW	12 Projektowany	21 Projektowany	24 Projektowany
Lokalizacja PCW wg WGS'84	52°57'33.1"N 19°26'07.8"E	52°47'13.6"N 19°11'49.0"E	52°43'49.2"N 19°30'05.0"E
Lokalizacja PCW wg PUWG 1992	X: 566059.49 Y: 529245.84	X: 546851.59 Y: 513277.39	X: 540638.80 Y: 533846.47
Rodzaj PCW (naturalny/sztuczny)	Sztuczny	Naturalny	Naturalny
Pojemność PCW w [m ³]	1000m ³	nieograniczone	nieograniczone
Uwagi (np.: dostęp, sposób poboru wody, plac manewrowy)	Sosnowo, zbiornik sztuczny	Suszewo, zbiornik naturalny	Kłobukowo, rzeka Skrwa
Dojazd z drogi/dojazd nr	26	43	46

B11. Wytyczne w sprawie zagospodarowania rekreacyjnego

W ramach sporządzanego planu urządzenia lasu wykonawca opracuje wraz z nadleśnictwem docelowy plan zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego na 10 lat. Część opisowa i mapowa dotycząca zagospodarowania rekreacyjnego będzie zawierała elementy przewidziane w §108 i 109 IUL z podziałem na istniejące i projektowane przez nadleśnictwo.

Na mapę przeglądową zagospodarowania rekreacyjnego nadleśnictwa zostaną wniesione wszystkie projektowane przez nadleśnictwo oraz zinwentaryzowane w trakcie prac terenowych i zweryfikowane przez nadleśnictwo elementy zagospodarowania rekreacyjnego oraz związane z infrastrukturą edukacji ekologicznej takie jak: obiekty turystyczne, miejsca postoju, szlaki turystyczne, ścieżki rowerowe i edukacyjne, szlaki do jazdy konnej, osobliwości przyrodnicze i historyczne, wiaty oraz obiekty infrastruktury edukacji ekologicznej. Wykonawca podczas prac taksacyjnych zinwentaryzuje istniejące (oznakowane w terenie) szlaki turystyczne oraz zweryfikuje ich przebieg z danymi nadleśnictwa i przewodnikami turystycznymi PTTK. Na podstawie danych nadleśnictwa, Wykonawca uwzględni również obszary objęte programem „Zanocuj w Lesie” oraz zaprojektowane strefy intensywnego i zrównoważonego oddziaływania społecznego o których mowa w zarządzeniu nr 58 DGLP z dnia 05.07.2022r. i naniesie je na mapy przeglądowe zagospodarowania turystycznego oraz warstwę LMN.

Na mapę należy wnieść również sieć dróg udostępnionych dla ruchu kołowego, na podstawie danych nadleśnictwa i DSD.

Elementy istniejące i projektowane przez nadleśnictwo dotyczące zagospodarowania turystycznego oraz związane z infrastrukturą edukacji ekologicznej, opisane zostaną w elaboracie planu urządzenia lasu.

W trakcie obrad NTG nadleśniczy przedstawi do akceptacji program edukacji ekologicznej w nadleśnictwie na najbliższe 10-lecie.

B12. Wytyczne w sprawie użytkowania ubocznego oraz zagospodarowania łowieckiego

Projektowanie działań w zakresie użytkowania ubocznego oraz zagospodarowania łowieckiego, odbędzie się przy współpracy z nadleśnictwem. Użytkowanie uboczne w nadleśnictwie ogranicza się jedynie do pozyskania choinek. Wykonawca zaproponuje nowe miejsca do założenia plantacji choinkowych.

Elementy zagospodarowania łowieckiego wraz z obszarem obwodów łowieckich (granice na podstawie uchwał Sejmiku Samorządowego Województwa Kujawsko-pomorskiego) i kół, uwzględnić na mapie zagospodarowania łowieckiego oraz wprowadzić do

odpowiednich warstw leśnej mapy numerycznej zgodnie ze standardem, w oparciu o przekazane przez nadleśnictwo dane, w tym dane z aktualnych RPŁ i WPŁ.

B13. Wytyczne dotyczące infrastruktury nadleśnictwa

W planie urządzenia lasu w rozdziale „Określenie potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej, w tym turystyki i rekreacji”, na podstawie danych nadleśnictwa opisane zostaną kierunkowo potrzeby w zakresie: budowy i remontów dróg, budynków, mostów, przepustów i urządzeń melioracyjnych, budowy i konserwacji zbiorników małej retencji oraz urządzeń na potrzeby turystyki i rekreacji. Uwzględnione zostaną również inwestycje i zadania realizowane oraz planowane w zakresie infrastruktury w oparciu o przekazane przez nadleśnictwo dane.

B14. Wytyczne dotyczące charakterystyki ekonomicznej

Charakterystykę warunków ekonomicznych gospodarki leśnej nadleśnictwa sporządzić zgodnie z §118 IUL. Ekspertyzy ekonomicznej w formie szczegółowej prognozy spodziewanego wyniku ekonomicznego gospodarki leśnej nie sporządzać.

B15. Szczegółowa prognoza stanu zasobów drzewnych na koniec przyszłego okresu gospodarczego

Wykonawca prac urządzeniowych określi i opíše stan zasobów drzewnych na koniec okresu gospodarczego zgodnie z § 123 IUL, bez stosowania programów symulujących szczegółowo rozwój zasobów drzewnych.

B16. Weryfikacja i aktualizacja programu ochrony przyrody

Aktualizacja i weryfikacja programu ochrony przyrody wykonana będzie zgodnie z § 110 111 i 112 IUL i umieszczona zostanie jako osobny tom planu urządzenia lasu. Aktualizacji wymagają przede wszystkim obszary i obiekty podlegające ochronie, gatunki roślin i zwierząt chronionych oraz obszary cenne pod względem przyrodniczym i kulturowym a nie objęte dotychczas żadną formą ochrony. Przy aktualizacji należy uwzględnić dane przyrodnicze otrzymane od RDOŚ w Bydgoszczy przekazane Wykonawcy, zgodnie z pkt. A2 niniejszego protokołu. W programie ochrony przyrody nie zamieszczać danych dotyczących szczegółowych lokalizacji gatunków podlegających ochronie. Zgodnie z pkt. A16. protokołu, dane te w formie tabelarycznej zamieścić w odrębnym opracowaniu, jako załącznik do planu urządzenia lasu – „ POP-lokalizacja chronionych gatunków roślin i zwierząt”. Również zgodnie z pkt. A16. protokołu, należy do operatu dla leśniczych załączyć wyciąg z POP w zakresie danych dla konkretnego leśnictwa.

Wykonawca uzgodni z RDOŚ w Bydgoszczy przed posiedzeniem NTG, zaplanowane wskazania gospodarcze w drzewostanach na terenach obszarów chronionych.

W związku z pismem DGLP z dn. 28.07.2022 (znak spr.: ZG/ZU.0152.4.2022) Programem Ochrony Przyrody należy objąć wyłącznie ustanowione prawnie formy ochrony przyrody wymienione w ustawie o ochronie przyrody oraz projektowane formy ochrony przyrody, dla których wykonano wymaganą naukową dokumentację i rozpoczęto formalnie prace zmierzające do ich utworzenia. Ponadto w związku z brakiem formalnego wymogu w systemie certyfikacji FSC ujmowania tzw. lasów HCVF w dokumentach dotyczących gospodarki leśnej PGL LP, nie należy wpisywać w POP informacji na ich temat. Należy też przyjąć zasadę nieujmowania w projekcie PUL, w tym w POP informacji o systemach certyfikacji.

B17. Wydruk map tematycznych

Wykonawca prac urzędniowych wykona poszczególne mapy tematyczne zgodnie z IUL tom III oraz pkt. A12 protokołu. Wszelkie „pozainstrukcyjne” mapy tematyczne nadleśnictwo sporządzi na swój koszt odrębnym zleceniem.

B18. Projekt wystąpienia do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w sprawie zakresu oraz szczegółowości prognozy oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i obszary Natura 2000

Dyrektor RDLP jako sporządzający projekt planu urządzenia lasu, wystąpi z wnioskiem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko. Projekt wystąpienia został wstępnie zaakceptowany.

B19. Inne zagadnienia projektowe, specyficzne dla nadleśnictwa

W czasie taksacji Wykonawca PUL obejmie inwentaryzacją, opíše w opisach taksacyjnych i wniesie na mapę następujące powierzchnie nie stanowiące wydziełów: śródleśne oczka wodne i bagienka, drzewa o charakterze pomników przyrody, miejsca pamięci, cmentarze, mogiły, pomniki przyrody, obiekty kultu religijnego oraz istniejące urządzenia wodne i melioracyjne (m.in. mosty, przepusty, zastawki itp.).

W celu sprawnego przebiegu prac urzędniowych wskazane są częste kontakty personelu urzędniowego z pracownikami nadleśnictwa. Chodzi tu szczególnie o systematyczne uzgadnianie (omawianie) prac zamykanych na poszczególnych etapach. Ścisła współpraca wpłynie na wyższą jakość sporządzanego planu i pozwoli uwzględnić w nim specyfikę urządzanego obiektu. Nadleśnictwo udostępni wykonawcom planu u.l. wszystkie niezbędne dane, zaś wykonawcy zebrane dane inwentaryzacyjne oraz projektowane czynności gospodarcze w zakresie planowania hodowlanego będą konsultować z nadleśnictwem.

Ponieważ założenia do PUL opracowywane są na podstawie aktualnie jeszcze obowiązującej IUL a nowa instrukcja jest na końcowym etapie sporządzania, niektóre ustalenia zawarte w protokole z KZP po wejściu w życie nowej IUL mogą ulec zmianie.

Protokołował:

Przewodniczący Komisji:

Starszy Specjalista Służby Leśnej
ds. zarządzania lasu

mgr inż. Janusz Nosowicz

Z-ca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej
Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych
w Toruniu

Bartosz Pewniak

Zatwierdził:

Zastępca Dyrektora ds. Gospodarki i Leśnej
p. o. Dyrektora Regionalnej Dyrekcji
Lasów Państwowych w Toruniu

Bartosz Pewniak

(Dyrektor RDLP w Toruniu)